

**Відкритий міжнародний університет
розвитку людини “Україна”
Хустська філія**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
З КУРСУ
“ОСНОВИ РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДУ”
для студентів 4 курсу заочного відділення
спеціальності “Переклад”**

Хуст – 2004

Обговорено і схвалено

кафедрою перекладу Хустської філії ВНЗ

“Відкритий міжнародний університет

розвитку людини “Україна”

Протокол №1 від 2.09.2004

УКЛАЛА: к.ф.н. Добровольська Оксана Ярославівна

Затверджено
Методичною Радою
Хустської філії ВНЗ “Відкритий
міжнародний університет розвитку
людини “Україна”
Протокол №1 від 9.09.2004 р.

I. Мета і завдання курсу, його місце в навчальному процесі

Сучасне літературне редагування належить до сфери суспільно-культурної професійної діяльності, спрямованої на аналіз і удосконалення мовних творів у зв'язку з підготовкою їх до друку. Літературне редагування – це редагування з погляду мовного ідеалу та дотримання норм побудови твору, закріплених у практиці публіцистичного, ділового, наукового та інших видів мовлення.

Не можна зводити літературне редагування виключно до мовної правки. Літературне редагування, як і будь-яке інше, – це, по-перше, аналіз. Аналіз прискіпливий, багатоаспектний. Це насамперед проникнення у творчу лабораторію автора з метою зрозуміти, що хотів сказати автор, який був його задум, з якою метою написав він текст. По-друге, це кваліфікована підготовка твору до друку, яка передбачає правку тексту. Але правка тексту – справа не стільки редактора, як автора.

Редактор – це порадник, помічник у нелегкій справі творення тексту автором. Слово для редактора має бути не самоціллю його редакторської роботи, а лише засобом вираження авторської думки, поняття, теми, образу, емоцій, і насамперед на них повинна бути спрямована увага автора.

Предметом науки і курсу “Основи редагування перекладу” є редакторська праця, спрямована на аналіз і підготовку до друку перекладів художніх, публіцистичних, наукових, офіційно-ділових та газетно-інформаційних текстів, яку виконує літредактор.

З визначення цих предметів випливає, що завдання майбутнього літературного редактора – опанувати технологією редакторської праці, знати структуру редакторської діяльності, а також оволодіти предметом редагування. Для цього студентів необхідно мати знання суміжних до редагування

дисциплін – психології авторської творчості, психології сприймання твору, інформатики, лінгвістики, соціології, літературознавства тощо.

Курс “Основи редагування перекладів” посідає особливе місце серед навчальних дисциплін професійно-орієнтованої підготовки перекладачів. Він органічно пов’язаний з такими дисциплінами, як “Аспектний переклад”, “Еквівалентність перекладу семантиці мовних одиниць”, “Письмовий переклад на українську мову”, “Граматичні та стилістичні аспекти перекладу”, “Проблеми перекладу науково-технічної літератури”, ”Переклад ділового мовлення”, “Проблеми соціокультурного варіювання мови в аспекті перекладу” та “Перекладацький аналіз тексту”.

Навчальна програма підготовки спеціалістів з фаху “Переклад” передбачає 4 лекційні та 4 практичні години з курсу “Основи редагування перекладу” на четвертому курсі заочного відділення.

II. Тематичний план

№	Назва теми	Лекц.	Практ.
1.	Теорія літературного редагування	2	
2.	Історія літературного редагування	1	
3.	Технологія редагування	1	4
	Усього	4	4

III. Зміст тем дисципліни

III.1. Теми та перелік питань лекцій

Тема I.

Лекція №1. Теорія літературного редагування

1. Природа літературного редагування.
2. Три етапи становлення редагування.
3. Поняття про літературне редагування.
4. Етапи розвитку науки про літературне редагування. Напрямки формування редакторської теоретичної думки.
5. Механізми редакторської праці та їх теоретичне обґрунтування:
  - a) мотивація;
  - b) редакторський аналіз;
  - c) прийняття рішення;
  - d) редакторська правка;
  - e) контроль.

Тема II.

Лекція №1. Історія літературного редагування

1. Зародження літературного редагування як свідомого процесу.
2. Становлення літературного редагування як професійної діяльності в Україні (XVI-XVIII).

Тема III.

Лекція №1. Технологія літературного редагування

1. Вимоги до організації технологічного процесу редагування.
2. Структура технологічного процесу редагування:
  - a) редакторський аналіз;
  - б) редакторський висновок;
  - в) правка твору.

3. Техніка аналізу:

а) методика аналізу тематичної організації твору:

- метод пофразового визначення тематичної системи твору;
- метод тематичного прогнозування (антиципації);
- метод рубрикації;
- метод моделювання тематичної структури.

б) методика інтерпретації актуальної теми:

- метод якісної оцінки теми;
- метод прогнозування читацьких реакцій.

в) методика аналізу розкриття теми:

- фактологічний аналіз;
- метод фактологічного членування змісту;
- метод системно-цільового аналізу.
- композиційно-архітектонічний аналіз:
- метод зіставлення фактів;
- метод тлумачення термінів;
- метод ранжирування фактів;
- метод підрахунків;
- метод експлікації логічних зв'язків;
- метод індукції змісту;
- метод дедукції змісту;
- метод семантичного аналізу;
- метод логічної перспективи і семантичного зондування;
- метод рубрикації;
- метод образної інтерпретації тематичної системи;
- метод об'єктивної діагностики твору.

4. Техніка прийняття рішення:

- метод експлікації;
- метод бесіди з автором.

5. Техніка правки:

- метод корекції тематичної системи і структури;
- метод актуалізації теми;
- метод селекції фактичного матеріалу;
- метод корекції розкриття теми.

III. 2. Теми і перелік питань практичних занять

Заняття 1. Технологія літературного редагування

1. Вимоги до організації технологічного процесу редагування.
2. Структура технологічного процесу редагування:
  - а) редакторський аналіз;
  - б) редакторський висновок;
  - в) правка твору.
3. Техніка аналізу:
  - а) методика аналізу тематичної організації твору:
    - метод пофразового визначення тематичної системи твору;
    - метод тематичного прогнозування (антиципації);
    - метод рубрикації;
    - метод моделювання тематичної структури.
  - б) методика інтерпретації актуальної теми:
    - метод якісної оцінки теми;
    - метод прогнозування читацьких реакцій.

Заняття 2. Технологія літературного редагування

1. Техніка редакторського аналізу. Методика аналізу розкриття теми:
  - а) фактологічний аналіз:
    - метод фактологічного членування змісту;
    - метод системно-цільового аналізу.
  - б) композиційно-архітектонічний аналіз:
    - метод зіставлення фактів;
    - метод тлумачення термінів;
    - метод ранжирування фактів;
    - метод підрахунків;
    - метод експлікації логічних зв'язків;
    - метод індукції змісту;
    - метод дедукції змісту;

- метод семантичного аналізу;
- метод логічної перспективи і семантичного зондування;
- метод рубрикації;
- метод образної інтерпретації тематичної системи;
- метод об'єктивної діагностики твору

2. Техніка прийняття рішення:

- метод експлікації;
- метод бесіди з автором.

3. Техніка правки:

- метод корекції тематичної системи і структури;
- метод актуалізації теми;
- метод селекції фактичного матеріалу;
- метод корекції розкриття теми.

IV. Питання для підсумкового контролю

1. Розкрийте природу літературного редагування.
2. Назвіть три етапи становлення редагування.
3. Розкрийте поняття про літературне редагування.
4. Дайте визначення видів редагування.
5. Опишіть етапи розвитку науки про літературне редагування, зокрема, три напрямки формування редакторської теоретичної думки.
6. Розкрийте механізми редакторської праці і дайте теоретичне обґрунтування процесам:
  - a) мотиваці;
  - b) редакторського аналізу;
  - c) прийняття рішення;
  - d) редакторської правки;
  - e) контролю.
6. Опишіть зародження літературного редагування як свідомого процесу.
7. Опишіть становлення літературного редагування як професійної діяльності в Україні (XVI-XVIII).
8. Назвіть основні культурно-просвітницькі центри редагування та видатних діячів у галузі редагування періоду його активного становлення як невід'ємної частини видавничої діяльності в Україні.
9. Назвіть вимоги до організації технологічного процесу редагування.
10. Опишіть структуру технологічного процесу редагування.
11. Опишіть техніку редакторського аналізу.
12. Опишіть методіку аналізу тематичної організації твору.
13. Дайте визначення методу пофразового визначення тематичної системи твору.
14. Дайте визначення методу тематичного прогнозування (антиципації);
15. Дайте визначення методу рубрикації.
16. Дайте визначення методу моделювання тематичної структури.

17. Опишіть методику інтерпретації актуальної теми.
18. Дайте визначення методу якісної оцінки теми.
19. Дайте визначення методу прогнозування читацьких реакцій.
20. Опишіть методику аналізу розкриття теми.
21. Дайте визначення фактологічного аналізу.
22. Дайте визначення методу фактологічного членування змісту.
23. Дайте визначення методу системно-цільового аналізу.
24. Дайте визначення композиційно-архітектонічного аналізу.
25. Дайте визначення методу зіставлення фактів.
26. Дайте визначення методу тлумачення термінів.
27. Дайте визначення методу ранжирування фактів.
28. Дайте визначення методу підрахунків.
29. Дайте визначення методу експлікації логічних зв'язків.
30. Дайте визначення методу індукції змісту.
31. Дайте визначення методу дедукції змісту.
32. Дайте визначення методу семантичного аналізу.
33. Дайте визначення методу логічної перспективи і семантичного зондування.
34. Дайте визначення методу рубрикації.
35. Дайте визначення методу образної інтерпретації тематичної системи.
36. Дайте визначення методу об'єктивної діагностики твору.
37. Опишіть техніку прийняття редакторського рішення.
38. Дайте визначення методу експлікації.
39. Дайте визначення методу бесіди з автором.
40. Опишіть техніку правки.
41. Дайте визначення методу корекції тематичної системи і структури.
42. Дайте визначення методу актуалізації теми.
43. Дайте визначення методу селекції фактичного матеріалу.
44. Дайте визначення методу корекції розкриття теми.

IV. Список рекомендованої літератури

1. Былинский К.И., Розенталь Д.Э. Литературное редактирование. М., 1961.
2. Гальперин И.Р. Тексти как объект лингвистического исследования. М., 1981.
3. Іванченко Р.Г. Літературне редагування. К., 1983.
4. Мильчин А.Э. Методика редактирования текста. М., 1980.
5. Редактирование отдельных видов литературы/ Под. ред. Н.М. Сикорского. М., 1987.
6. Різун В.В. Літературне редагування. К., 1996.
7. Сикорский Н.М. Теория и практика редактирования. М., 1980.
8. Терехова В.С. Литературное редактирование. Л., 1975.
9. Феллер М.Д. Структура произведения. М., 1981.
10. Феллер М.Д. Эффективность сообщения и литературный аспект редактирования. Львов, 1978.